

УДК 657

К. В. Безверхий,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0001-8785-1147

А. О. Золковер,
д. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та бізнес-консалтингу,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID ID: 0000-0002-8176-1850

О. А. Юрченко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-8447-6510

Н. В. Приймак,
к. е. н., старший викладач кафедри менеджменту та економіки,
Міжнародний європейський університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-0206-2577

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.15—16.37

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЗИДЕНТІВ ДІЯ СІТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

K. Bezverkhyi,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics, of Kyiv
A. Zolkover,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance and Business Consulting, Kyiv National University of Technologies and Design
O. Yurchenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting,
Auditing and Taxation, National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, of Kyiv
N. Pryimak,
PhD in Economics, Senior Lecturer of the Department of Management and Economics,
International European University, of Kyiv

ACCOUNTING AND TAXATION OF THE ACTIVITIES OF THE RESIDENTS OF DIYA CITY DURING THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

У статті розкрито правове регулювання діяльності резидентів Дія Сіті в умовах воєнного стану. Розглянуто вимоги та перелік видів діяльності, якими можуть займатися ІТ-компанії в статусі резидентів Дія Сіті. З'ясовано сутність поняття кваліфікований дохід та розкрито особливості обліку таких доходів юридичними особами — резидентами Дія Сіті. Запропоновані удосконалення щодо аналітичного обліку кваліфікованих доходів, що забезпечить деталізацію бухгалтерської інформації, покращить показники доступності та управління задля розширення діяльності з максимальним рівнем доходності. Акцентовано увагу на моделях оподаткування, які може обрати резидент Дія Сіті у процесі здійснення своєї господарської діяльності. Визначено алгоритм переходу юридичної особи — резидента Дія Сіті зі сплати єдиного податку на загальну систему оподаткування. Обґрунтовано доцільність застосування податкових різниць резидентами Дія Сіті — платниками податку на прибуток на загальних підставах задля визначення об'єкта оподаткування.

The article discloses the legal regulation of activities of Diya City residents under martial law. The requirements and the list of types of activities that IT companies can engage in as Diya City residents have been considered. A resident of Diya City should be understood as a legal entity that has acquired

the status of a resident of Diya City and, according to the information contained in the Diya City register, is in the specified status. It has been established that the regulation of transactions involving Diya City residents consists in the drafting of a non-disclosure agreement, a non-competition agreement, a loan agreement with an alternative obligation, an option agreement and an assurance and compensation agreement. The essence of the concept of qualified income is clarified and the peculiarities of accounting of such income by legal entities — residents of Diya City are revealed. Qualified income means the amount of net income from the sale of products (goods, works, services) and royalties (if such amounts of royalties are not included in the net income from sale) received as a result of the Diya City resident carrying out qualified types of activities.

Proposed improvements to analytical accounting of qualified income, which will provide granularity of accounting information, improve availability and management indicators for expansion of activities with maximum level of profitability. The procedure for acquiring the status of a resident of Diya City in accordance with the current legislation has been considered. Attention is focused on the taxation models that a resident of Diya City can choose in the process of carrying out his economic activity: to be an income tax payer according to general rules; pay tax on withdrawn capital with an annual period. The algorithm for the transition of a legal entity — a resident of Diya City from paying a single tax to the general taxation system has been defined. The expediency of applying tax differences by residents of Diya City — payers of income tax on a general basis for determining the object of taxation is substantiated.

Ключові слова: бухгалтерський облік, загальна система оподаткування, кваліфікований дохід, резидент Дія Сіті, податкові різниці.

Key words: accounting, general taxation system, qualified income, Diya City resident, tax differences.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Під час організації Diia Summit в Україні було оголошено про запуск режиму Дія Сіті — особливого правового і податкового простору для вітчизняних ІТ-компаній. Дія Сіті — це унікальний режим, який передбачає чимало новацій у сфері залучення інвестицій для розвитку стартапів у сфері

ІТ-індустрії, податкових стимулів в частині розвитку ІТ-бізнесу, можливість залучення іноземців без отримання дозволу на працевлаштування. Система Дія Сіті для ІТ-компаній не є обов'язковою, але стосується юридичних осіб резидентів. Вступ до Дія Сіті є добровільним. Тобто бізнес самостійно вирішує користуватися його спеціальними умовами в частині оподаткування своєї діяльності чи ні.

Незважаючи на повномасштабну війну росії проти України, вітчизняна ІТ-індустрія спромоглась на збільшення експортних надходжень в країну. За даними Національного банку України, за перший квартал 2022 року ІТ-сектор експортував послуг на 2 млрд. дол, що на 38% більше ніж за аналогічний період 2021 року [7]. Тобто, ІТ-бізнес підтримує економічну безпеку України, генеруючи валютну виручку та сплачуючи вчасно податки до бюджету.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження питань цифровізації та її впливу на розвиток організації та методики бухгалтерського обліку і оподаткування розкриваються в наукових працях вітчизняних авторів. Група українських авторів О.А. Лаговська та Г.Л. Лоскоріх [2] розглядають кла-

сифікацію ІТ-підприємств в обліковому аспекті. Ляхович Г.І. [3] вивчає розвиток організації бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу. Провідний вітчизняний вчений-економіст О.І. Малишкін [4] аналізує трансформацію форм бухгалтерського обліку під впливом цифровізації. Колектив українських авторів В.О. Мисюк, М.Ю. Татенко та Н.Ю. Татенко [5] досліджують спеціальний податковий режим "Дія Сіті". Петрук О.М. та Грабчук Л.І. [8] характеризує організацію обліку ІТ-компаній. Український автор Л.В. Соколенко [18] визначає цифровізацію як вектор розвитку економічних систем та модернізації системи бухгалтерського обліку. Тимошенко А.О. [19] здійснює огляд оподаткування послуг в ІТ-сфері. Федоров М. [6] робить акцент, що цифровізація та розвиток ІТ-сектору допоможуть Україні подолати економічну кризу. Український вчений Шигун М.М. [9] аналізує розвиток формату XBRL, як подальший напрямок цифровізації фінансової звітності. Шишкова Н.Л. [20] наводить перспективи ІТ-модернізації бухгалтерського обліку. Однак більшість вітчизняних вчених розкривають особливості та основні тенденції цифровізації, але не конкретизують її вплив на резидентів Дія Сіті.

На сьогодні відсутні наукові дослідження в питанні обліку та оподаткування доходів від кваліфікованих видів діяльності, які отримують юридичні особи — резиденти Дія Сіті. Враховуючи нововведення у законодавстві щодо цифрової трансформації та запровадження податкових стимулів для розвитку ІТ-індустрії в Україні, вимагають подальших наукових досліджень питання щодо: правового регулювання діяльності резидентів Дія Сіті; обґрунтування вимог для функціонування юридичної особи у статусі резидента Дія Сіті; удос-

Рис. 1. Правочини за участю резидентів Дія Сіті

Джерело: узагальнено автором на основі [17].

коналення облікового відображення доходів від кваліфікованих видів діяльності, які отримує юридична особа — резидент Дія Сіті; вибору моделі оподаткування діяльності для ІТ-компаній, які мають статус резидента Дія Сіті.

МЕТА СТАТТІ

Основна мета дослідження полягає у виявленні особливостей організації обліку та оподаткування діяльності ІТ-компанії, яка належить до юридичної особи — резидента Дія Сіті.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Під правовим режимом Дія Сіті розуміють сукупність правових норм, якими визначаються права та обов'язки особи, що виникають, змінюються та припиняються у зв'язку із зверненням про набуття або втрату статусу резидента Дія Сіті, а також особливості регулювання відносин за участю резидента Дія Сіті і щодо участі у його статутному капіталі підприємства [17].

У відповідності до Закону України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" від 15.07.2021 року № 1667, резидентство в Дія Сіті може бути тільки добровільним, оскільки неприпустимим є примус юридичних осіб до набуття статусу резидента Дія Сіті [17].

Отже, резидент Дія Сіті — це юридична особа, яка набула статус резидента Дія Сіті та згідно з інформацією, що міститься у реєстрі Дія Сіті, перебуває у зазначеному статусі. Період із дня набуття підприємством статусу резидента до дня його втрати в Дія Сіті є строком резидентства.

Чинне законодавство в частині цифрової трансформації внесло ряд змін в організацію ведення ІТ-бізнесу в Україні. Це стосується особливостей: корпоративного управління резидентом Дія Сіті; регулювання правочинів за участю резидентів Дія Сіті тощо.

Так, статутом резидента Дія Сіті товариства з обмеженою або з додатковою відповідальністю може бути встановлено, що повноваження виконавчого органу такого резидента Дія Сіті виконує юридична особа, зареєстрована за законодавством України (особа, яка здійснює функції управління) [15]. Статут такого резидента Дія Сіті може містити вимоги, що застосовуються до особи, яка здійснює функції управління ним. Це дасть змогу користуватися послугами професійних управлінських компаній задля ефективного управління ІТ-бізнесом. Ця практика запозичена із Великобританії, коли на ринок заходили великі управлінські компанії, які мали ефективний менеджмент із високим рівнем показника КРІ. Оскільки більшість резидентів Дія Сіті це стартапи, в які вливаються фінансові ресурси, що повинні ефек-

тивно використовуватися і приносити прибутки, то управляти такою компанією повинна юридична особа, яка знається на менеджменті.

В Законі України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань" визначено наявність відомостей у Єдиному Державному Реєстрі

(далі — ЄДР) і передбачено подання рішення уповноваженого органу юридичної особи про передання за договором повноважень виконавчого органу юридичній особі — у разі внесення змін до відомостей про резидента Дія Сіті [14].

Підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, якщо воно є резидентом Дія Сіті. Регулювання у сфері Дія Сіті не підпадає під загальні дозвільні норми Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" [15] та адміністративні послуги за Законом України "Про адміністративні послуги" [13].

Регулювання правочинів за участю резидентів Дія Сіті полягає у складанні договору на нерозголошення, договору про утримання від вчинення конкурентних дій, договору позики з альтернативним зобов'язанням, договору опціону та договору запевнення і компенсації (рис. 1).

У відповідності до договору про нерозголошення фахівець або інша особа зобов'язується не розголошувати комерційну таємницю (конфіденційну інформацію) стосовно резидента Дія Сіті. На практиці можна зустріти епізоди складання таких договорів про нерозголошення, однак особливістю такого нововведення для резидента Дія Сіті є саме запровадження складання таких договорів на законодавчому рівні. У правовому полі чітко передбачено обов'язковість складання договору про нерозголошення.

Під договором про утримання від вчинення конкурентних дій розуміють те, що фахівець, який працює як резидент Дія Сіті протягом певного строку зобов'язаний:

- утримуватися від укладання трудових, господарсько-правових, цивільно-правових договорів, гіг-контракту з конкурентами;
- не конкурувати в якості фізичної особи-підприємця;
- не володіти прямо чи опосередковано часткою в іншій юридичній особі, яка здійснює конкуруючу діяльність для резидента Дія Сіті [17].

Договори про утримання від вчинення конкурентних дій можуть бути як відплатними (проводиться грошова компенсація фахівцю), так і безвідплатними.

Відмова від укладення договору про утримання від вчинення конкурентних дій не може бути підставою для припинення трудового договору (контракту) чи гіг-контракту [17]. Це значить, що у резидента Дія Сіті працює фахівець, який відмовляється підписувати договір про утримання від вчинення конкурентних дій, то виходячи із цієї норм законодавства роботодавець не може звільнити таку людину із займаної посади, оскільки це може розцінюватися як притискання його прав. Однак

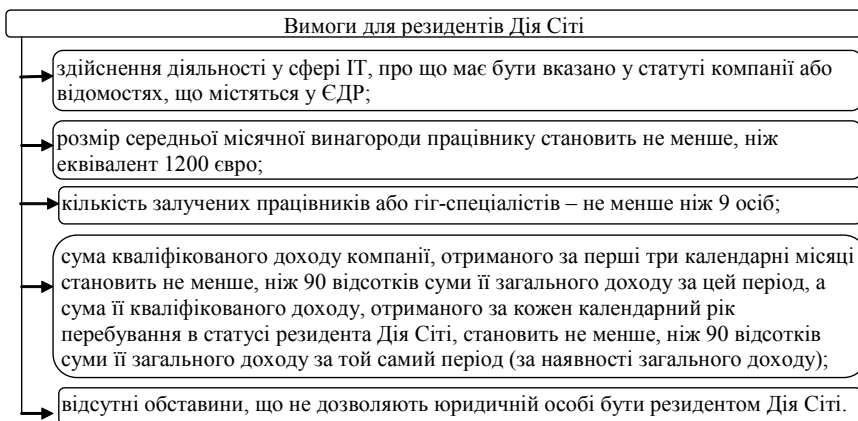

Рис. 2. Вимоги до резидентів Дія Сіті

Джерело: узагальнено авторами на основі [17].

відмову від підписання такого договору з боку фахівця, резидент Дія Сіті може розцінювати як не бажання виконувати працівником своїх обов'язків, що може призвести до відповідного ставлення з боку роботодавця.

Договір позики з альтернативним зобов'язанням — це надання кредитором (інвестором, який вкладає фінансові ресурси в стартап) обумовленої договором суми коштів при поверненні яких інвестор має можливість конвертувати надану позику на частку у статутному капіталі компанії [17]. Якщо кредитор є учасником компанії, то він може збільшити розмір своєї частки у статутному капіталі на суму наданої ним позики.

Під опціоном розуміють механізм, який надає можливість особі в майбутньому придбати, частку в статутному капіталі компанії за попередньо встановленою ціною [17]. Оформлення договору опціону заохочує фахівця Дія Сіті працювати ефективно на компанію і вкладати в неї інвестиції.

ними показниками, однак після певного часу, було виявлено інформацію про борги та банкрутство підприємства.

Розглянувши правові норми регулювання правочинів за участю резидентів Дія Сіті, перейдемо до вимог, які ставляться для резидентів Дія Сіті (рис. 2).

У відповідності до законодавства не можуть бути резидентом Дія Сіті юридичні особи, які:

- є нерезидентами або неприбутковими організаціями;
- у статутному капіталі мають 25 і більше відсотків прямо або опосередковано належать державі України, або територіальним громадам;
- прямим або опосередкованим власником часток статутного капіталу якої є резидент країни-агресора;
- 25% і більше відсотків у статутному капіталі прямо або опосередковано належить особою із переліку FATF (Міжнародна група з протидії відмиванню брудних грошей);

— порушили умови розкриття інформації про кінцевих бенефіціарів та структуру власності (відсутні ознаки прозорості компанії);

— протягом більш як 30 календарних днів мають податковий борг, загальна сума, якого перевищує 10 мінімальних заробітних плат (далі — МЗП) на 1 січня поточного календарного року;

— здійснюють діяльність з організації або проведення азартних ігор, крім діяльності з надання послуг у сфері азартних ігор;

— перебувають під спеціальними економічними та іншими санкціями;

— не виконують вимоги чинного законодавства в частині надання послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів;

— визнані підприємством-банкрутом, або перебувають у процесі припинення діяльності [17].

Отже, відповідаючи вимогам, що зазначені вище, резидент Дія Сіті

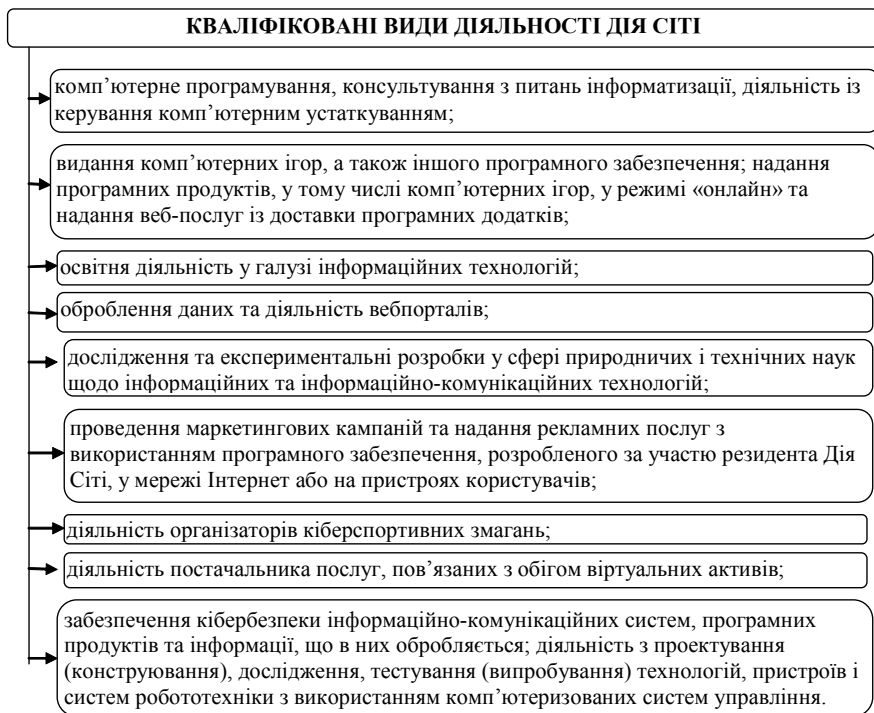

Рис. 3. Кваліфіковані види діяльності резидентів Дія Сіті

Джерело: узагальнено авторами на основі [17].

Таблиця 1. Запропоновані аналітичні розрізи для відображення в обліку кваліфікованих доходів юридичної особи — резидента Дія Сіті

Рахунок	Субрахунок	Аналітичні розрізи
70 «Доходи від реалізації»	701 «Дохід від кваліфікованих видів діяльності»	7011 «Дохід від комп'ютерного програмування»
		7012 «Дохід від консультування з питання інформатизації»
		7013 «Дохід від діяльності пов'язаної із керуванням комп'ютерним устаткуванням»
		7014 «Дохід від освітньої діяльності в галузі інформаційних технологій»
		7015 «Дохід від діяльності вебпорталів та оброблення даних»
		7016 «Дохід від дослідницької діяльності у сфері інформаційних технологій»
		7017 «Дохід рекламної та маркетингової діяльності у сфері інформаційних технологій»
		7018 «Дохід від діяльності в сфері кібербезпеки»
		7019 «Дохід від хостингу»

Джерело: розроблено авторами.

повинен здійснювати кваліфіковані види діяльності, перелік яких наведено за допомогою рис. 3.

Постанова КМУ "Про визначення видів діяльності, здійснення яких стимулюється шляхом створення правового режиму Дія Сіті" від 19.04.2022 р. № 467 розширила кваліфіковані види діяльності для резидентів Дія Сіті [12]. Відтепер резидентами Дія Сіті можуть стати компанії, що займаються:

- розробкою, запровадженням та підтримкою рішень міжнародних карткових платіжних систем;
- виробництвом технологічних продуктів для використання в оборонній, промисловій та побутовій сферах;
- хостингом (надання інфраструктури для зберігання та обробки даних і розміщення комп'ютерного обладнання в центрі обробки даних), зокрема хмарними дата-центрами [12].

Отже, визначивши кваліфіковані види діяльності резидентів Дія Сіті, перейдемо до формулювання поняття кваліфікований дохід. Слід зауважити, що до загального доходу включається весь отриманий юридичною особою дохід — як кваліфікований, так і від інших видів діяльності: обороти за дебетом рахунків 70 "Доходи від реалізації", 71 "Інший операційний дохід", 72 "Дохід від участі в капіталі", 73 "Інші фінансові доходи", 74 "Інші доходи" — кредитом рахунку 79 "Фінансові результати".

Під кваліфікованим доходом розуміють суму чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та роялті (якщо такі суми роялті не враховано у чистий дохід від реалізації), отриманих у результаті здійснення резидентом Дія Сіті кваліфікованих видів діяльності. Дохід по цих видах діяльності потрібно виокремити з обороту за дебетом рахунків 70 "Доходи від реалізації", 71 "Інший операційний дохід" — кредитом рахунку 79 "Фінансові результати".

З метою удосконалення аналітичного обліку кваліфікованого доходу юридичної особи — резидента Дія Сіті, пропонуємо відкривати аналітичні рахунки до рахунку 70 "Доходи від реалізації" у розрізі видів кваліфікованої діяльності (табл. 1). Це дасть можливість оперативно знаходити інформацію про доходи резидента Дія Сіті та відображати її у фінансовій і внутрішній звітності задля задоволення потреб стейкхолдерів.

Розглянемо приклад, при якому юридична особа набуває статусу резидента Дія Сіті у травні 2022 року. В цьому випадку за червень-серпень 2022 року сума кваліфікованого доходу склала 7 млн грн, а загальна сума доходу 7,4 млн грн. Сума кваліфікованого доходу в загальній сумі доходу — 93,75 % (7: 7,4 x 100). Отже, вимога для резидентства Дія Сіті дотримана.

Набути статусу резидента Дія Сіті можна у наступний спосіб. Для цього юридична особа звертається до Міністерства цифрової трансформації (далі — МЦТ) із заявою, форма якої затверджена Постановою КМУ № 1445. В поданій заяві юридична особа наводить інформацію про: заявника; здійснювану кваліфіковану діяльність, яка зазначена в статуті, ЄДР; розмір доходу за календарний рік, що передує року, в якому подається заява; запевнення щодо відповідності обов'язковим критеріям та відсутності обставин для відмови в резидентстві [11]. Така заява може бути подана одним із двох способів: через державний вебпортал правового режиму Дія Сіті (city.dia.gov.ua); шляхом надсилання на адресу електронної пошти МЦТ, зазначену на його офіційному вебсайті, для комунікації із заявниками та резидентами Дія Сіті. Рішення про набуття заявником статусу резидента Дія Сіті вважається прийнятим після 10 робочих днів із дня надходження відповідної заяви, якщо така заява не повернута без розгляду та протягом цього часу МЦТ не надіслано заявнику рішення про відмову заявнику в набутті статусу резидента Дія Сіті.

МЦТ забезпечує внесення відомостей про заявника до реєстру Дія Сіті одночасно з прийняттям рішення про набуття заявником статусу резидента Дія Сіті, але не пізніше ніж протягом одинадцятого робочого дня з дня надходження заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті, що була прийнята до розгляду та щодо якої МЦТ не прийнято рішення про відмову в набутті статусу резидента Дія Сіті.

У день прийняття рішення про набуття заявником статусу резидента Дія Сіті МЦТ надсилає відповідне рішення заявнику на адресу його електронної пошти, зазначену в заяві. Рішення МЦТ про набуття статусу резидента Дія Сіті, про відмову заявнику в набутті статусу резидента Дія Сіті публікуються на офіційному вебсайті МЦТ не пізніше ніж протягом одного дня надсилання відповідного рішення заявнику.

ІТ-компанії, які стануть резидентами Дія Сіті, не можуть обрати спрощену систему оподаткування і бути платниками єдиного податку (далі — ЄП). Платники ЄП зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України (далі — ПКУ) у разі набуття платником податку статусу резидента Дія Сіті.

ІТ-компанії, які стануть резидентами Дія Сіті, не можуть обрати спрощену систему оподаткування і бути платниками єдиного податку (далі — ЄП). Платники ЄП зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених Податковим кодексом України (далі — ПКУ) у разі набуття платником податку статусу резидента Дія Сіті.

Сіті — з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому платник податку набув статус резидента Дія Сіті [10].

Реєстрація платником ЄП є безстроковою та може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників ЄП за рішенням контролюючого органу в разі набуття платником податку статусу резидента Дія Сіті — в останній день календарного кварталу, в якому платник податку набув статус резидента Дія Сіті [10].

Розглянемо процедуру переходу юридичної особи — резидента Дія Сіті зі спрощеної системи оподаткування на сплату податку на прибуток на особливих умовах (рис. 4).

Розглянемо вибір моделі оподаткування діяльності для резидентів Дія Сіті. Так, резидент Дія Сіті може бути платником податку, що сплачує податок на прибуток підприємств на особливих умовах або на загальних підставах. Визначитись з умовами оподаткування можна при поданні заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті, або шляхом подання додаткової заяви до органів ДПС. Юридична особа, яка внесена до реєстру Дія Сіті, але не подала заяву про перехід на оподаткування як резидента Дія Сіті — платника податку на особливих умовах, вважається резидентом Дія Сіті — платником податку на загальних підставах [10].

ІТ-компанії, які є резидентами Дія Сіті, мають право протягом такого резидентства обрати одну із двох моделей оподаткування:

1. Бути платником податку на прибуток за загальними правилами (розраховувати податок за ставкою 18 %, виходячи з бухгалтерського фінансового результату до оподаткування, за необхідності відкоригованого на податковій різниці).

2. Сплачувати податок на виведений капітал (далі — ПнВК) з річним періодом.

ІТ-компанії — резиденти Дія Сіті, які вирішили сплачувати податок на прибуток на загальних підставах (без переходу на сплату ПнВК), із специфіки сплати отримують пільгове оподаткування доходів своїх працівників та гіг-спеціалістів.

Обравши першу модель оподаткування, юридична особа — резидент Дія Сіті є платником податку на прибуток на загальних підставах та може проводити коригування фінансового результату до оподаткування на податковій різниці. Нагадаємо, що податкові різниці застосовуються платниками податку на прибуток, у яких загальний дохід за попередній податковий календарний рік перевищує 40 млн грн. В цьому випадку збільшується фінансовий результат до оподаткування на суму вартості майна, робіт, послуг (крім роялті), придбаного у платників ЄП протягом податкового (звітного) року, в розмірі, що перевищує 20% в сумі витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками ф. № 2 "Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)"

АЛГОРИТМ ПЕРЕХОДУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ – РЕЗИДЕНТА ДІЯ СІТІ З ЄДИНОГО ПОДАТКУ НА ЗАГАЛЬНУ СИСТЕМУ ОПОДАТКУВАННЯ

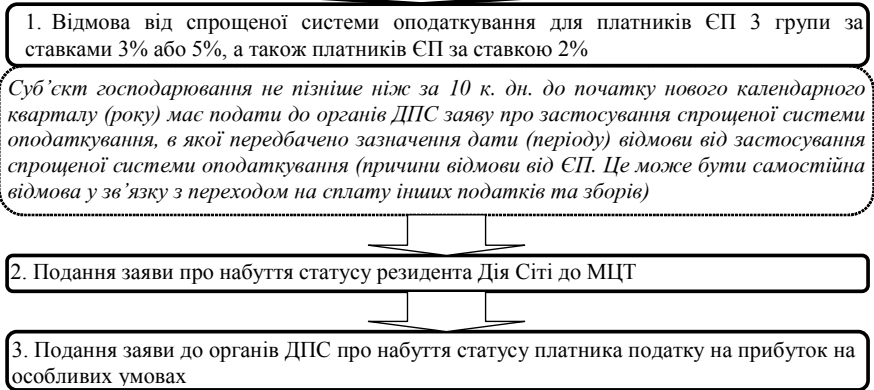

Рис. 4. Етапи переходу резидента Дія Сіті з єдиного податку на загальну систему оподаткування

Джерело: узагальнено автором на основі [10].

за попередній річний звітний період. При цьому до витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками фінансової звітності включаються витрати, пов'язані з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю [10]. Запровадження такої податкової різниці тільки для резидентів Дія Сіті зроблено контролюючими органами задля того, щоб ІТ-компанії не зловживали співпрацею із платниками ЄП і не здійснювали оптимізацію податку на прибуток.

Резиденти Дія Сіті — платники податку на прибуток підприємств на загальних підставах, які зареєстровані протягом звітного (податкового) року (новостворені), у поточному календарному році розрахунок частки вартості майна (робіт, послуг), придбаного (придбаних) у платників ЄП, проводять на підставі показників ф. № 2 "Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)" за поточний річний звітний період. У разі якщо на дату отримання майна, робіт, послуг постачальник не є платником ЄП, такі майно, роботи, послуги вважаються придбаними у платника ЄП, за умови, що на дату здійснення попередньої оплати постачальник був платником ЄП [10]. Така податкова різниця закриває шляхи оптимізації податків, які можуть виникати при співпраці новоствореної юридичної особи резидента Дія Сіті платника податку на прибуток на загальних підставах із суб'єктами господарювання, які обрали спрощену систему оподаткування.

Приємною новиною для резидентів Дія Сіті є наявність норми у Перехідних Положеннях до ПКУ, в яких зазначено, що вище розглянуті податкові різниці, які збільшують фінансовий результат до оподаткування юридичної особи будуть застосовуватися з 1 січня 2024 року. Тобто вже сьогодні та протягом 2022-2023 років, ІТ-компанії, які мають статус резидента Дія Сіті можуть без обмежень купляти товари, роботи, послуги у платників ЄП і відносити їх на свої витрати, зменшуючи об'єкт оподаткування податку на прибуток.

Встановлено, що у 2024 році розміри придбання майна, робіт, послуг (крім роялті) у платника ЄП протягом податкового (звітного) року, визначаються в розмірі, що перевищує 50% суми витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками фінансової

звітності за попередній річний звітний період [10]. Отже, у 2024 році початок застосування збільшуючої податкової різниці. За цей рік варто збільшити фінансовий результат на суму, виплачену платникам ЄП у розмірі, що перевищує 50% витрат за минулий рік, а в наступні роки — на суму, більшу за 20%.

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності юридичної особи, яка має статус резидента Дія Сіті здійснюється у відповідності до національних положень стандартів бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності в залежності від того до якої категорії підприємств належать ІТ-компанія (мікро-, малі, середні, великі).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ НАУКОВИХ РОЗВІДОК

За результатами проведеного дослідження було розкрито:

- правові засади регулювання діяльності ІТ-компаній, які обрали статус резидента Дія Сіті;
- особливості організації бухгалтерського обліку кваліфікованого доходу юридичної особи — резидента Дія Сіті;
- алгоритм переходу юридичної особи — резидента Дія Сіті зі спрощеної та загальної системи оподаткування;
- умови оподаткування діяльності резидентів Дія Сіті у 2022 році в залежності від обраної податкової моделі.

Організація аналітичного обліку кваліфікованих доходів юридичної особи — резидента Дія Сіті в запропонованих напрямках дасть змогу отримати більш повне розуміння щодо джерел їхнього походження, проводити оперативний контроль за величиною. Застосування у практичній діяльності резидента Дія Сіті запропонованої системи аналітичного обліку кваліфікованого доходу забезпечить деталізацію інформації та покращить показники відкритості й управління відповідними статтями, що сприятиме розширенню діяльності й досягненню максимального прибутку.

Перспективи подальших наукових досліджень пов'язані із продовженням наукових пошуків в частині обґрунтування підходів до організації обліку та оподаткування діяльності резидентів Дія Сіті в умовах воєнного стану.

Література:

1. Курган Н.В. Обґрунтування вибору ERP-рішення для цифровізації обліку, аналізу та управління на підприємстві України. Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". 2020. Т. 1. № 17. С. 238—249.
2. Лаговська О.А., Лоскоріх Г.Л. Класифікація ІТ-підприємств: обліковий аспект. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Вип. 1 (2). С. 115—119.
3. Ляхович Г.І. Розвиток організації бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу: теорія та методологія: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2018. 300 с.
4. Малишкін О.І. Трансформація форм бухгалтерського обліку під впливом цифровізації. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах

сталого розвитку: зб. Матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-й річниці створення кафедри аудиту; 10 грудня 2020 р. Київ, КНЕУ, 2020. С. 431—434.

5. Мисюк В.О., Татенко М.Ю., Татенко Н.Ю. Спеціальний податковий режим "Дія Сіті": особливості проведеного інноваційного аудиту. Ефективна економіка. 2022. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10274> (дата звернення: 01.08.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2022.5.70.

6. Михайло Федоров: цифровізація та розвиток ІТ-сектору допоможуть Україні подолати економічну кризу. Прес-офіс Міністерства цифрової трансформації України. 23 червня 2021 р. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mikhaylo-fedorov-tsifrovizatsiya-ta-rozvitok-it-sektoru-dopomozhut-ukraini-podolatiekonomichnu-kriзу> (дата звернення: 21.07.2022).

7. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 21.07.2022).

8. Петрук О.М., Грабчук Л.І. Організація обліку ІТ-компаній: вплив цифровізації. Електронне фахово наукове видання "Ефективна економіка". 2021. № 9. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2021/19.pdf (дата звернення: 21.07.2022).

9. Шигун М.М., Безверхий К.В. Розвиток формату XBRL, як подальший напрямок цифровізації фінансової звітності. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2021. № 2 (46), Т. 2. С. 83—92. DOI: 10.25313/2520-2294-2021-2-6893.

10. Податковий кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 21.07.2022).

11. Постанова КМУ "Деякі питання реалізації положень Закону України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" від 29.12.2021 р. № 1445. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-2021-p#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

12. Постанова КМУ Про визначення видів діяльності, здійснення яких стимулюється шляхом створення правового режиму Дія Сіті від 19.04.2022 р. № 467 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/467-2022-p#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

13. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

15. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 р. № 2806-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

16. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

17. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-

IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення: 21.07.2022).

18. Соколенко Л.Ф. Цифровізація як вектор розвитку економічних систем та модернізації системи бухгалтерського обліку. Облік і фінанси. 2019. № 3. С. 40—48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2019_3_7 (дата звернення: 21.07.2022).

19. Тимошенко А.О. Оподаткування послуг в IT-сфері: проблеми та перспективи. Економіка та держава. 2018. № 4. С. 46—52.

20. Шишкова Н.Л. Перспективи IT-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2019. № 3. С. 146—159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2019_3_18 (дата звернення: 21.07.2022).

References:

1. Kurhan, N.V. (2020), "Justification of the choice of an ERP solution for digitalization of accounting, analysis and management at a Ukrainian enterprise", *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivskiy politekhnichnyi instytut"*, vol. 1, pp. 238—249.

2. Lahovska, O.A. and Loskorikh, H.L. (2019), "Classification of IT enterprises: accounting aspect", *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*, vol. 1(2), pp. 115—119.

3. Liakhovych, H.I. (2018), *Rozvytok orhanizatsii bukhgalterskoho obliku na zasadakh outsorsynhu: teoriia ta metodolohiia* [Development of the organization of accounting on the basis of outsourcing: theory and methodology], Vydavets Kushnir H.M., Ivano-Frankivsk, Ukraine.

4. Malyshkin, O.I. (2020), "Transformation of forms of accounting under the influence of digitalization", *Oblik, analiz, audyt ta opodatkovannia: suchasna paradyhma v umovakh staloho rozvytku: zb. Materialiv VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf., prysviachenoj 20-y richnytsi stvorennia kafedry audytu* [Accounting, analysis, audit and taxation: a modern paradigm in conditions of sustainable development: coll. Materials VI International science and practice conference dedicated to the 20th anniversary of the creation of the Department of Audit], KNEU, Kyiv, Ukraine, 10 dec, pp. 431—434.

5. Mysiuk, V.O., Tatenko, M.Iu. and Tatenko, N.Iu. (2022), "Special tax regime "diya city": features of innovative audit", *Efektivna ekonomika*, vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10274> (Accessed: 06.08.2022).

6. Fedorov, M. (2021), "Digitization and development of the IT sector will help Ukraine overcome the economic crisis", available at: <https://thedigital.gov.ua/news/mikhaylo-fedorov-tsifrovizatsiya-ta-rozvitok-it-sektoru-dopomozhut-ukraini-podolatiekonomichnu-krizu> (Accessed: 06.08.2022).

7. Official website of the National Bank of Ukraine (2022), available at: <https://bank.gov.ua> (Accessed: 06.08.2022).

8. Petruk, O.M. and Hrabchuk, L.I. (2021), "Organization of accounting for it companies: the impact of digitalization", *Elektronne fakhove naukove vydannia*

"Efektivna ekonomika", vol. 9, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/19.pdf (Accessed: 06.08.2022).

9. Shyhun, M.M. and Bezverkhyi, K.V. (2021), "Development of XBRL format as a further direction of digitalization of financial statements", *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriia: "Ekonomichni nauky"*, vol. 2 (46), no. 2, pp. 83—92. DOI: 10.25313/2520-2294-2021-2-6893.

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2022), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed: 06.08.2022).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "Some issues of implementation of the provisions of the Law of Ukraine "On stimulating the development of the digital economy in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-2021-p#Text> (Accessed: 06.08.2022).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), Resolution "On determining the types of activities, the implementation of which is stimulated by creating the legal regime of Diya City", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/467-2022-p#Text> (Accessed: 06.08.2022).

13. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "About administrative services", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (Accessed: 06.08.2022).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "On state registration of legal entities, individual entrepreneurs and public organizations", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (Accessed: 06.08.2022).

15. Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine "About the permit system in the field of economic activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text> (Accessed: 06.08.2022).

16. Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine "On the basic principles of state supervision (control) in the field of economic activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text> (Accessed: 06.08.2022).

17. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine "On stimulating the development of the digital economy in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (Accessed: 06.08.2022).

18. Sokolenko, L.F. (2019). "Digitization as a vector for the development of economic systems and modernization of the accounting system", *Oblik i finansy*, vol. 3, pp. 40—48, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2019_3_7 (Accessed: 06.08.2022).

19. Tymoshenko, A.O. (2018), "Taxation of services in the IT sphere: problems and prospects", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 46—52.

20. Shyshkova, N.L. (2019), "Prospects for IT-modernization of accounting: actualization of theory and practice", *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, vol 3, pp. 146—159, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2019_3_18 (Accessed: 06.08.2022).

Стаття надійшла до редакції 08.08.2022 р.